

Закон України Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні

Цей Закон відповідно до Конституції України визначає основні засади створення правових, соціально-економічних, організаційних умов для усунення або компенсації наслідків, спричинених стійким порушенням здоров'я, функціонування системи підтримання особами з інвалідністю фізичного, психічного, соціального благополуччя, сприяння їм у досягненні соціальної та матеріальної незалежності.

Розділ I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ **Стаття 1. Визначення термінів**

У цьому Законі наведені нижче терміни вживаються в такому значенні:

особа з інвалідністю - повнолітня особа зі стійким обмеженням життєдіяльності, якій у порядку, визначеному законодавством, встановлено інвалідність;

дитина з інвалідністю - особа до досягнення нею повноліття (віком до 18 років) зі стійким обмеженням життєдіяльності, якій у порядку, визначеному законодавством, встановлено інвалідність;

інвалідність - міра втрати здоров'я у зв'язку із захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими вадами, що при взаємодії із зовнішнім середовищем може призводити до обмеження життєдіяльності особи, внаслідок чого держава зобов'язана створити умови для реалізації нею прав нарівні з іншими громадянами та забезпечити їй соціальний захист;

втрата здоров'я - наявність хвороб і фізичних дефектів, які призводять до фізичного, душевного і соціального неблагополуччя;

{Абзац шостий статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-ІХ від 03.12.2020 - вводитьсь в дію з 30.06.2021}

{Абзац сьомий статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-ІХ від 03.12.2020 - вводитьсь в дію з 30.06.2021}

медико-соціальна експертиза - встановлення ступеня стійкого обмеження життєдіяльності, групи інвалідності, причини і часу їх настання, а також доопрацювання та затвердження індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю) в рамках стратегії компенсації на основі індивідуального реабілітаційного плану та комплексного реабілітаційного обстеження особи з обмеженням життєдіяльності;

{Абзац дев'ятий статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-ІХ від 03.12.2020 - вводитьься в дію з 30.06.2021}

{Абзац десятий статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-ІХ від 03.12.2020 - вводитьься в дію з 30.06.2021}

реабілітація осіб з інвалідністю - система медичних, психологічних, педагогічних, фізичних, професійних, трудових, фізкультурно-спортивних, соціально-побутових заходів, спрямованих на надання особам допомоги у відновленні та компенсації порушених або втрачених функцій організму для досягнення і підтримання соціальної та матеріальної незалежності, трудової адаптації та інтеграції в суспільство, а також забезпечення осіб з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації і медичними виробами;

{Абзац дванадцятий статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-ІХ від 03.12.2020 - вводитьься в дію з 30.06.2021}

реабілітаційні заходи - комплекс заходів, якими здійснюється реабілітація осіб з інвалідністю;

{Абзац чотирнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-ІХ від 03.12.2020 - вводитьься в дію з 30.06.2021}

психолого-педагогічна реабілітація - система психологічних та педагогічних заходів, спрямованих на формування способів оволодіння знаннями, уміннями і навичками, надання психологічної допомоги, зокрема щодо формування самоутвердження і належної самооцінки особою своїх можливостей, засвоєння правил суспільної поведінки шляхом здійснення системної навчально-виховної роботи;

професійна реабілітація - система заходів, спрямованих на підготовку особи до професійної діяльності, відновлення чи здобуття професійної працездатності шляхом адаптації, реадаптації, навчання, перенавчання чи перекваліфікації з можливим подальшим працевлаштуванням та необхідним соціальним супроводженням з урахуванням особистих схильностей та побажань особи;

трудова реабілітація - система заходів, розроблених з урахуванням схильностей, фізичних, розумових і психічних можливостей особи і спрямованих на оволодіння трудовими навичками забезпечення трудової діяльності та адаптацію у виробничих умовах, у тому числі шляхом створення спеціальних чи спеціально пристосованих робочих місць;

фізкультурно-спортивна реабілітація - система заходів, розроблених із застосуванням фізичних вправ для відновлення здоров'я особи та спрямованих

на відновлення і компенсацію за допомогою занять фізичною культурою і спортом функціональних можливостей її організму для покращення фізичного і психологічного стану;

{Абзац дев'ятнадцятий статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

соціальна реабілітація - система заходів, спрямованих на створення і забезпечення умов для повернення особи до активної участі у житті, відновлення її соціального статусу та здатності до самостійної суспільної і родинно-побутової діяльності шляхом соціально-середовищної орієнтації та соціально-побутової адаптації, задоволення потреби у забезпеченні технічними та іншими засобами реабілітації;

психологічна реабілітація - система заходів, спрямованих на відновлення, корекцію психологічних функцій, якостей, властивостей особи, створення сприятливих умов для розвитку та утвердження особистості;

соціальна допомога - система заходів, спрямованих на повернення особи до активного життя та праці, відновлення соціального статусу і формування в особи якостей, установок щодо пристосування до умов нормальної життєдіяльності шляхом правового і матеріального захисту її існування, підготовки до самообслуговування з формуванням здатності до пересування і спілкування, повсякденних життєвих потреб тощо;

{Абзац двадцять третій статті 1 виключено на підставі Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

професійна орієнтація - науково обґрунтована система форм, методів, засобів впливу на особу для сприяння її професійному самовизначенню на основі врахування стану здоров'я, освітнього і професійно-кваліфікаційного рівнів, інтересів, здібностей, індивідуальних, психофізіологічних особливостей та потреб галузей економіки;

професійний відбір - науково обґрунтована система визначення ступеня придатності особи до конкретної професії, спеціальності (робочого місця, посади) відповідно до встановлених законодавством нормативних вимог;

професійна адаптація - система заходів, спрямованих на забезпечення успішного професійного становлення працюючої особи, формування в неї професійних якостей, установок, потреби активно і творчо працювати;

психологічна підтримка - система соціально-психологічних, психолого-педагогічних способів і методів допомоги особі з метою оптимізації її

психоемоційного стану в процесі формування здібностей і самосвідомості, сприяння соціально-професійному самовизначенню, підвищенню конкурентоспроможності на ринку праці та спрямуванню зусиль особи на реалізацію власної професійної кар'єри;

психолого-педагогічний супровід - системна діяльність практичного психолога та корекційного педагога, спрямована на створення комплексної системи клініко-психологічних, психолого-педагогічних і психотерапевтичних умов, що сприяють засвоєнню знань, умінь і навичок, успішній адаптації, реабілітації, особистісному становленню особи, нормалізації сімейних стосунків, її інтеграції в соціум;

психологічна адаптація - система заходів, спрямованих на формування в особи здатності пристосовуватися до існуючих у суспільстві вимог та критеріїв за рахунок присвоєння їй норм і цінностей даного суспільства;

робоче місце особи з інвалідністю - місце або виробнича ділянка постійного або тимчасового знаходження особи у процесі трудової діяльності на підприємствах, в установах і організаціях;

спеціальне робоче місце особи з інвалідністю - окреме робоче місце або ділянка виробничої площі, яка потребує додаткових заходів з організації праці особи з урахуванням її індивідуальних функціональних можливостей, обумовлених інвалідністю, шляхом пристосування основного і додаткового устаткування, технічного обладнання тощо;

індивідуальна програма реабілітації - комплекс оптимальних видів, форм, обсягів, термінів реабілітаційних заходів з визначенням порядку і місця їх проведення, спрямованих на відновлення та компенсацію порушених або втрачених функцій організму і здібностей конкретної особи до виконання видів діяльності, визначених у рекомендаціях медико-соціальної експертної комісії;

реабілітаційний заклад - установа, підприємство, заклад, у тому числі їх відділення, структурні підрозділи, незалежно від форми власності, що здійснює реабілітацію осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації;

догляд за особою з інвалідністю (дитиною з інвалідністю) - сукупність соціальних послуг, спрямованих на соціально-побутову допомогу та підтримку, захист і забезпечення життєдіяльності особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю).

Інші терміни, наведені у цьому Законі, вживаються у визначеннях, наведених у статті 1 Основ законодавства України про охорону здоров'я та статті 1 Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я".

Стаття 2. Законодавство України з питань реабілітації осіб з інвалідністю

Законодавство України з питань реабілітації осіб з інвалідністю ґрунтується на Конституції України і складається з цього Закону, Основ законодавства України про охорону здоров'я, Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я", "Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії", "Про основи соціальної захищеності осіб з інвалідністю в Україні", "Про соціальні послуги", інших нормативно-правових актів, що регулюють правовідносини у цій сфері, та міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Стаття 3. Основні завдання законодавства України з питань реабілітації осіб з інвалідністю

Основними завданнями законодавства України з питань реабілітації осіб з інвалідністю є:

створення умов для усунення обмежень життєдіяльності осіб з інвалідністю, відновлення і компенсації їх порушених або втрачених здатностей до побутової, професійної, суспільної діяльності;

визначення основних завдань системи реабілітації осіб з інвалідністю, видів і форм реабілітаційних заходів;

розмежування повноважень між центральними і місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування;

регламентування матеріально-технічного, кадрового, фінансового, наукового забезпечення системи реабілітації осіб з інвалідністю;

структурно-організаційне забезпечення державної соціальної політики по відношенню до осіб з інвалідністю і дітей з інвалідністю;

сприяння залученню громадських організацій осіб з інвалідністю до реалізації державної політики у цій сфері.

Стаття 4. Сфера дії Закону

Дія цього Закону поширюється на:

громадян України, які в установленому порядку визнані особами з інвалідністю;

сім'ї осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю;

осіб з інвалідністю з числа іноземців, осіб без громадянства, які постійно проживають в Україні, та осіб, яких визнано біженцями чи особами, які

потребують додаткового захисту, якщо інше не передбачено законами України чи міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

осіб з інвалідністю з числа іноземців та осіб без громадянства, які на законних підставах тимчасово перебувають в Україні і мають право на реабілітацію згідно із законами України чи міжнародними договорами, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України;

військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) Збройних Сил України, Національної гвардії України, Служби безпеки України, Служби зовнішньої розвідки України, Державної прикордонної служби України, Державної спеціальної служби транспорту, військовослужбовців військових прокуратур, осіб рядового та начальницького складу підрозділів оперативного забезпечення зон проведення антитерористичної операції центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, державну політику у сфері державної митної справи, поліцейських, осіб рядового, начальницького складу, військовослужбовців Міністерства внутрішніх справ України, Управління державної охорони України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, Державної служби України з надзвичайних ситуацій, Державної пенітенціарної служби України, інших утворених відповідно до законів України військових формувань, які захищали незалежність, суверенітет та територіальну цілісність України і брали безпосередню участь в антитерористичній операції, перебуваючи безпосередньо в районах проведення антитерористичної операції у період її проведення, у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, а також працівників підприємств, установ, організацій, які залучалися та брали безпосередню участь у забезпеченні проведення антитерористичної операції, перебуваючи безпосередньо в районах та у період її проведення, у забезпеченні здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, а також мирних громадян, які проживали в районах проведення антитерористичної операції, у районах здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, за умови, якщо такими особами не вчинено кримінальних правопорушень, в частині забезпечення їх медичними виробами, технічними та іншими засобами реабілітації, послугами медичної реабілітації, санаторно-курортним оздоровленням на підставі висновків лікарсько-консультативних комісій

лікувально-профілактичних закладів чи рішень військово-лікарських комісій незалежно від встановлення їм інвалідності;

жінок після мастектомії в частині забезпечення їх протезно-ортопедичними виробами.

Стаття 5. Реалізація державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю

Державна політика України у сфері реабілітації осіб з інвалідністю:

забезпечує координованість системи реабілітації, що реалізується через своєчасність, безперервність та комплексність відновлювальних заходів і методик, а також доступність технічних та інших засобів реабілітації і медичних виробів, реабілітаційних послуг, відповідність їх змісту, рівня та обсягу фізичним, розумовим, психічним можливостям і стану здоров'я особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю;

регламентує правові, економічні, соціальні умови надання особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю реабілітаційних послуг з урахуванням їх функціональних можливостей, потреби у медичних виробах, технічних та інших засобах реабілітації;

гарантує матеріально-технічне, фінансове, кадрове і наукове забезпечення системи реабілітації;

визначає умови для відновлення або здобуття трудових навичок, отримання освіти, професійної перепідготовки і працевлаштування з урахуванням функціональних можливостей осіб з інвалідністю, сприяння виробничій діяльності підприємств та організацій громадських організацій осіб з інвалідністю;

забезпечує реабілітаційним закладам незалежно від їх відомчого підпорядкування, типу і форми власності рівні умови для здійснення реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю;

формулює вимоги до об'єктів соціальної інфраструктури та інформації для створення безперешкодного доступу до них осіб з інвалідністю шляхом усунення природних, комунікаційних і архітектурних перешкод;

сприяє участі громадських організацій, у тому числі громадських організацій осіб з інвалідністю, у формуванні і реалізації державної політики у цій сфері.

Реалізація державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю покладається на органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування,

які у співпраці та партнерстві з громадськими об'єднаннями осіб з обмеженнями повсякденного функціонування, осіб з інвалідністю, фахівців з реабілітації, медичних працівників, уповноваженими органами професійного самоврядування забезпечують розроблення і виконання програм для запобігання виникненню інвалідності, для відновлення або компенсації функціональних порушень шляхом реабілітації у сфері охорони здоров'я, психолого-педагогічної, психологічної, професійної, трудової, фізкультурно-спортивної, соціальної реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.

Стаття 6. Державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю

Державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю покладається на центральні і місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, які в межах своїх повноважень здійснюють керівництво підприємствами, установами, закладами системи реабілітації осіб з інвалідністю, аналітично-прогнозу діяльність, визначають тенденції розвитку і вплив демографічної, соціально-економічної, екологічної ситуації, інфраструктури виробничої та невиробничої сфер, ринку праці на стан інвалідності населення, формують напрями взаємодії різних ланок системи реабілітації осіб з інвалідністю, стратегічні напрями її розвитку, узагальнюють світовий і вітчизняний досвід у цій сфері.

Державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю у межах своєї компетенції здійснюють центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення, охорони здоров'я, освіти, культури, фізичної культури і спорту, будівництва та архітектури, інші центральні органи виконавчої влади, які у межах своїх повноважень займаються формуванням і (чи) реалізацією державної політики у сфері соціального захисту населення та/або здійснюють заходи з реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.

Центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень координують діяльність місцевих органів виконавчої влади у здійсненні реабілітаційних заходів, організовують розробку та виконання цільових державних програм, запроваджують правові, економічні та організаційні механізми, що стимулюють ефективну діяльність реабілітаційних закладів і забезпечують розвиток їх мережі, сприяють міжнародному співробітництву.

Стаття 7. Медико-соціальна експертиза

Медико-соціальна експертиза осіб з обмеженнями повсякденного функціонування та осіб з інвалідністю проводиться медико-соціальними експертними комісіями, а дітей - лікарсько-консультативними комісіями

лікувально-профілактичних закладів.

Особа з обмеженнями повсякденного функціонування направляється для проходження медико-соціальної експертизи з метою підтвердження стійкого обмеження життєдіяльності та встановлення статусу "особа з інвалідністю" або "дитина з інвалідністю" у разі виявлення мультидисциплінарною реабілітаційною командою ознак стійкого обмеження життєдіяльності, що зазначається в індивідуальному реабілітаційному плані.

Залежно від ступеня стійкого розладу функцій організму, зумовленого захворюванням, травмою (її наслідками) або вродженими вадами, та можливого обмеження життєдіяльності при взаємодії із зовнішнім середовищем внаслідок втрати здоров'я особі, визнаній особою з інвалідністю, встановлюється перша, друга чи третя група інвалідності.

Перша група інвалідності поділяється на підгрупи А і Б залежно від міри втрати здоров'я особи з інвалідністю та обсягів потреби в постійному сторонньому догляді, допомозі або диспансерному нагляді.

До підгрупи А першої групи інвалідності належать особи з виключно високою мірою втрати здоров'я, надзвичайною залежністю від постійного стороннього догляду, допомоги або диспансерного нагляду інших осіб і які фактично не здатні до самообслуговування.

До підгрупи Б першої групи інвалідності належать особи з високою мірою втрати здоров'я, значною залежністю від інших осіб у забезпеченні життєво важливих соціально-побутових функцій і які частково здатні до виконання окремих елементів самообслуговування.

Особам у віці до 18 років лікарсько-консультативними комісіями лікувально-профілактичних закладів встановлюється категорія "дитина з інвалідністю", а особам у віці до 18 років з виключно високою мірою втрати здоров'я та з надзвичайною залежністю від постійного стороннього догляду, допомоги або диспансерного нагляду інших осіб і які фактично не здатні до самообслуговування, - категорія "дитина з інвалідністю" підгрупи А.

Медико-соціальні експертні комісії визначають:

групу інвалідності, її причину і час настання. Особа може одночасно бути визнана особою з інвалідністю однієї групи і лише з однієї причини. При підвищенні групи інвалідності в разі виникнення більш тяжкого захворювання причина інвалідності встановлюється на вибір особи з інвалідністю. У разі якщо однією з причин інвалідності є інвалідність з дитинства, вказуються дві причини інвалідності;

види трудової діяльності, рекомендовані особі з інвалідністю за станом здоров'я. Висновок про нездатність до трудової діяльності внаслідок інвалідності готується виключно за згодою особи з інвалідністю (крім випадків, коли особу з інвалідністю визнано недієздатною);

причинний зв'язок інвалідності із захворюванням чи каліцтвом, що виникли у дитинстві, вродженою вадою;

ступінь втрати професійної працездатності потерпілим від нещасного випадку на виробництві чи професійного захворювання;

ступінь втрати здоров'я, групу інвалідності, причину, зв'язок і час настання інвалідності громадян, які постраждали внаслідок політичних репресій або Чорнобильської катастрофи;

медичні показання на право одержання особами з інвалідністю автомобіля і протипоказання до керування ним.

Медико-соціальні експертні комісії:

встановлюють компенсаторно-адаптаційні можливості особи, реалізація яких сприяє медичній, психолого-педагогічній, професійній, трудовій, фізкультурно-спортивній, фізичній, соціальній та психологічній реабілітації;

складають (коригують) індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю, в якій визначаються реабілітаційні заходи і строки їх виконання, та здійснюють контроль за повнотою та ефективністю виконання цієї програми;

вивчають виробничі, медичні, психологічні, екологічні, соціальні причини виникнення інвалідності, її рівня і динаміки та беруть участь у розробленні комплексних заходів щодо профілактики і зниження рівня інвалідності серед повнолітніх осіб, удосконалення реабілітаційних заходів;

забезпечують своєчасний огляд (переогляд) повнолітніх осіб з порушеннями стану здоров'я, осіб з інвалідністю. У разі якщо особа, яка звертається для встановлення інвалідності, не може прибути на огляд (переогляд) до комісії за станом здоров'я згідно з висновком лікарсько-консультативної комісії, огляд (переогляд) проводиться за місцем її проживання (вдома), у тому числі за місцем проживання у стаціонарних установах для громадян похилого віку та осіб з інвалідністю, закладах соціального захисту для бездомних осіб та центрах соціальної адаптації осіб або в закладах охорони здоров'я, в яких така особа перебуває на лікуванні;

вносять до централізованого банку даних з проблем інвалідності інформацію про повнолітніх осіб, яких визнано особами з інвалідністю.

Лікарсько-консультативні комісії лікувально-профілактичних закладів:

визначають наявність стійкого розладу функцій організму дитини та відповідно можливі обмеження її життєдіяльності при взаємодії із зовнішнім середовищем;

складають (коригують) індивідуальну програму реабілітації дитини з інвалідністю, в якій визначаються реабілітаційні заходи і строки їх виконання, та здійснюють контроль за повнотою та ефективністю виконання цієї програми;

надають консультативну допомогу з питань реабілітації та стороннього догляду, диспансерного нагляду або допомоги дітям з інвалідністю;

забезпечують своєчасний огляд (переогляд) дітей з порушеннями стану здоров'я та дітей з інвалідністю.

Медико-соціальні послуги з огляду повнолітніх осіб і послуги лікарсько-консультативних комісій з огляду дітей надаються безоплатно.

Положення про порядок, умови та критерії встановлення інвалідності медико-соціальними експертними комісіями та лікарсько-консультативними комісіями лікувально-профілактичних закладів затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Особам, які звертаються для встановлення інвалідності, зумовленої наявністю анатомічних дефектів, інших необоротних порушень функцій органів і систем організму, у тому числі необоротною втратою (ампутацією) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), а також особам з інвалідністю, у яких строк переогляду настає після досягнення пенсійного віку, встановленого статтею 26 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", відповідна група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду (безстроково). Особам, які внаслідок поранення, контузії, каліцтва або захворювання, одержаних під час безпосередньої участі в антитерористичній операції, забезпеченні її проведення, перебуваючи безпосередньо в районах антитерористичної операції у період її проведення, під час безпосередньої участі у здійсненні заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, забезпечення їх здійснення, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, отримали ушкодження, які призвели до необоротної втрати (у тому числі ампутації) верхніх та/або нижніх кінцівок (їх частин), необоротної втрати іншого органу або повної стійкої втрати органом його функцій, що призвело до інвалідності, група інвалідності встановлюється

без зазначення строку повторного огляду (безстроково) та на ступінь вище визначених законодавством критеріїв встановлення групи інвалідності, але не вище I групи. Переогляд з метою підвищення групи інвалідності таким особам відбувається на підставі особистої заяви особи з інвалідністю або її законного представника у разі настання змін у стані здоров'я і працездатності особи з інвалідністю або за рішенням суду.

Порядок проведення переогляду з метою підвищення групи інвалідності і вичерпний перелік анатомічних дефектів, інших необоротних порушень функцій органів і систем організму, станів та захворювань, за яких відповідна група інвалідності встановлюється без зазначення строку повторного огляду, затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 8. Експертиза професійної придатності осіб з інвалідністю

Експертиза професійної придатності повнолітніх осіб з інвалідністю здійснюється медико-соціальними експертними комісіями. До роботи цих комісій залучаються спеціалісти з інженерної психології (психології праці) та психології професійного відбору, педагогічні працівники, що займаються навчанням і професійною підготовкою осіб з інвалідністю, спеціалісти державної служби зайнятості.

Висновок медико-соціальної експертної комісії з професійної придатності включається в індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю і є підставою для здійснення професійної орієнтації, професійної освіти і наступного працевлаштування з урахуванням побажань і думки особи з інвалідністю (дитини з інвалідністю - для навчання).

Рішення медико-соціальних експертних комісій є обов'язковими для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями, реабілітаційними закладами незалежно від типу і форми власності.

Розділ II. ПОВНОВАЖЕННЯ ОРГАНІВ ВИКОНАВЧОЇ ВЛАДИ У СФЕРІ

РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ **Стаття 9. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення**

Центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, у межах своїх повноважень щодо здійснення державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю:

розробляє нормативно-правові акти з питань соціального захисту осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, здійснює контроль за додержанням законодавства, що регламентує правовідносини у сфері соціального захисту осіб

з інвалідністю;

організовує розроблення та впровадження державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю на основі матеріалів відповідних центральних органів виконавчої влади;

бере участь у розробленні державних і цільових програм, заходів з реабілітації у сфері охорони здоров'я, психологічної, фізичної, трудової, фізкультурно-спортивної, соціальної реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю;

організовує роботу щодо призначення та виплати державної соціальної допомоги особам з інвалідністю з дитинства та дітям з інвалідністю, грошових компенсацій особам з інвалідністю на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування, замість санаторно-курортної путівки та вартості самостійного санаторно-курортного лікування, забезпечення їх технічними та іншими засобами реабілітації, автомобілями, а також санаторно-курортним лікуванням;

розробляє правові, економічні та організаційні механізми, що стимулюють ефективну діяльність реабілітаційних закладів, санаторіїв для осіб з інвалідністю та дітей з інвалідністю, підприємств та установ протезної галузі і забезпечують оптимізацію та розвиток їх мережі;

забезпечує в межах своїх повноважень контроль за виробництвом технічних та інших засобів реабілітації;

здійснює методологічне забезпечення, організовує впровадження реабілітаційних заходів, визначає напрями фінансування для забезпечення потреби в технічних та інших засобах реабілітації, автомобілях, санаторно-курортному лікуванні, соціальній, трудовій та професійній реабілітації осіб з інвалідністю;

забезпечує ведення Централізованого банку даних з проблем інвалідності;

координує роботу центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій щодо імплементації та реалізації Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю;

сприяє працевлаштуванню осіб з інвалідністю через державну службу зайнятості шляхом організації контролю за дотриманням нормативу робочих місць для працевлаштування осіб з інвалідністю і сплатою сум адміністративно-господарських санкцій та пені у разі його невиконання;

разом з іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями бере участь у створенні безперешкодного середовища для маломобільних категорій населення;

сприяє роботі громадських організацій, у тому числі громадських організацій осіб з інвалідністю, залучає їх до співпраці та партнерства у цій сфері;

здійснює розподіл коштів, передбачених у Державному бюджеті України, для підтримки громадських організацій осіб з інвалідністю та ветеранів, що мають статус всеукраїнських;

сприяє міжнародному співробітництву у сфері реабілітації осіб з інвалідністю;

здійснює інші повноваження, визначені законами та покладені на нього актами Президента України.

Стаття 9-1. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю та ветеранів війни

Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю та ветеранів війни, у межах своїх повноважень щодо здійснення державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю:

здійснює моніторинг забезпечення осіб з інвалідністю санаторно-курортними путівками, автомобілями, технічними та іншими засобами реабілітації; виплати грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування, замість санаторно-курортної путівки та вартості самостійного санаторно-курортного лікування, аналіз відповідності розмірів цих компенсацій їх фактичним витратам;

забезпечує координацію заходів центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій щодо імплементації та реалізації Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, готує та подає центральному органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, звіт про вжиті заходи та проект доповіді у Комітет з прав осіб з інвалідністю ООН;

співпрацює з громадськими організаціями осіб з інвалідністю і ветеранів, здійснює моніторинг заходів, проведених цими організаціями, аналізує ефективність таких заходів;

аналізує разом із громадськими організаціями осіб з інвалідністю рівень доступності для осіб з інвалідністю та інших маломобільних категорій населення об'єктів житлово-комунального та громадського призначення, транспорту, інформації та зв'язку, а також інших об'єктів і послуг та вносить центральним і місцевим органам виконавчої влади, органам місцевого самоврядування пропозиції щодо створення безперешкодного середовища;

аналізує стан наповнення Централізованого банку даних з проблем інвалідності в частині забезпечення осіб з інвалідністю санаторно-курортними путівками, автомобілями, технічними та іншими засобами реабілітації, виплати грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування, замість санаторно-курортної путівки та вартості самостійного санаторно-курортного лікування;

здійснює інші повноваження, визначені законами та покладені на нього актами Президента України.

Стаття 10. Основні повноваження центральних органів виконавчої влади, які беруть участь у здійсненні державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю

Центральні органи виконавчої влади беруть участь у здійсненні державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю та в межах своїх повноважень забезпечують:

контроль за втіленням державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю;

розробку нормативно-правових актів з питань соціального захисту осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, контроль за додержанням законодавства, що регламентує правовідносини у сфері соціального захисту осіб з інвалідністю;

розробку галузевих програм розвитку системи реабілітації осіб з інвалідністю, а також участь у розробці таких міжгалузевих програм;

участь у розробці єдиних науково обґрунтованих державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, критеріїв та вимог до реабілітаційних заходів, Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю, вимог щодо медичного, освітнього, науково-методичного, матеріально-технічного, фінансового і кадрового забезпечення реабілітаційних закладів;

контроль відповідності медичних виробів, технічних та інших засобів реабілітації вимогам, встановленим законодавством;

затвердження типових положень про реабілітаційні заклади, положень (статутів) реабілітаційних закладів своєї сфери управління;

створення умов для забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами та реабілітаційними послугами;

організацію професійної підготовки кадрів для системи реабілітації осіб з інвалідністю, впровадження новітніх реабілітаційних методик і технологій, передового досвіду у цій сфері;

науково-методичне керівництво, контроль за дотриманням нормативно-правових актів, державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, критеріїв та вимог до реабілітаційних заходів, перевірку діяльності реабілітаційних закладів;

доступність для осіб з інвалідністю об'єктів соціальної інфраструктури та інформації, виготовлення спеціального виробничого і побутового обладнання, пристосувань для полегшення побуту і праці цієї категорії громадян;

участь у створенні і підтримці міжвідомчого інформаційного простору з проблем інвалідності;

співробітництво з державними органами і реабілітаційними закладами іноземних держав.

Стаття 11. Основні повноваження місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування у сфері реабілітації осіб з інвалідністю

Місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування в межах повноважень, передбачених нормативно-правовими актами:

вживають заходів щодо розширення мережі реабілітаційних закладів, у тому числі шляхом створення недержавних реабілітаційних закладів;

організують виконання державних програм у сфері реабілітації осіб з інвалідністю;

{Абзац четвертий статті 11 виключено на підставі Закону № 139-IX від 02.10.2019}

створюють умови для забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, виходячи з їх потреб та відповідно до рекомендацій медико-соціальних експертних комісій (лікарсько-консультативних комісій лікувально-профілактичних закладів), технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами, автомобілем та реабілітаційними послугами;

створюють умови для розвитку творчих здібностей осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, занять фізичною культурою і спортом осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю;

затверджують положення (статути) реабілітаційних закладів комунальної форми власності, погоджують положення (статути) реабілітаційних закладів недержавної форми власності;

організують підготовку і підвищення кваліфікації кадрів з реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, роботу з науково-методичного забезпечення реабілітаційних закладів;

забезпечують реалізацію державних програм, розробляють з урахуванням соціально-економічних, демографічних та інших особливостей і фінансують регіональні, місцеві програми зазначеного напрямку;

сприяють роботі громадських організацій, у тому числі громадських організацій осіб з інвалідністю, залучають їх до співпраці та партнерства у цій сфері;

беруть участь у створенні і підтримці міжвідомчого інформаційного простору з проблем інвалідності;

організують інформування осіб з інвалідністю про зміни у законодавстві про реабілітацію осіб з інвалідністю.

Розділ III. СИСТЕМА РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ, ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Стаття 12. Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю

Систему реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю складають:

органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування, які здійснюють управління системою реабілітації осіб з інвалідністю;

реабілітаційні заклади незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форми власності;

будинки дитини - заклади дошкільної освіти системи охорони здоров'я для дітей з фізичними та/або інтелектуальними порушеннями віком до чотирьох років незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форми власності;

заклади дошкільної освіти (ясла-садки) комбінованого типу для дітей віком від двох місяців до шести (семи) років, у складі яких можуть бути групи загального розвитку, компенсуючого типу, сімейні, прогулянкові, в яких забезпечується дошкільна освіта з урахуванням стану здоров'я дітей, їх розумового,

психологічного, фізичного розвитку, незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форми власності;

заклади дошкільної освіти (центри розвитку дитини) системи освіти, в яких забезпечуються фізичний, розумовий і психологічний розвиток, корекція психологічного і фізичного розвитку, оздоровлення дітей, які відвідують інші заклади освіти чи виховуються вдома;

спеціальні заклади освіти – спеціальні заклади загальної середньої освіти та навчально-реабілітаційні центри для дітей, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку;

заклади, які належать до сфери управління центральних органів виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у сфері соціального захисту населення та охорони здоров'я;

заклади та установи незалежно від типу та форми власності, що надають соціальні послуги;

реабілітаційні відділення санаторно-курортних закладів;

протезно-ортопедичні підприємства незалежно від відомчого підпорядкування, типу і форми власності;

установи культури, санаторно-курортні та оздоровчі заклади громадських організацій осіб з інвалідністю;

академічні та галузеві науково-дослідні, науково-методичні установи, які беруть участь у здійсненні державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю.

Стаття 13. Типи реабілітаційних закладів

Реабілітаційні заклади залежно від змісту реабілітаційних заходів, які вони здійснюють, відносяться до таких типів:

реабілітації у сфері охорони здоров'я;

медико-соціальної реабілітації;

соціальної реабілітації;

психолого-педагогічної реабілітації;

професійної реабілітації;

трудової реабілітації;

фізкультурно-спортивної реабілітації.

Реабілітаційні заклади можуть бути змішаного типу.

Стаття 14. Створення та припинення діяльності реабілітаційних закладів

Реабілітаційні заклади в Україні створюються на основі державної, комунальної і приватної власності, а також шляхом об'єднання майна різних форм власності.

Порядок створення, реорганізації та ліквідації реабілітаційних закладів встановлюється законом.

Потреба в державних реабілітаційних закладах визначається відповідно до соціально-економічних і демографічних потреб України та її регіонів центральними органами виконавчої влади в межах своїх повноважень. Рішення про їх створення приймаються Кабінетом Міністрів України, міністерствами, іншими центральними та місцевими органами виконавчої влади.

Потребу в комунальних реабілітаційних закладах визначають місцеві органи виконавчої влади. Рішення про їх створення приймаються органами місцевого самоврядування.

Реабілітаційні заклади, засновані на приватній власності (в тому числі власності громадських організацій), можуть надавати реабілітаційні послуги на професійній основі за рахунок власних коштів, залучених коштів або коштів державного чи місцевих бюджетів у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

Реабілітаційні заклади незалежно від свого статусу і відомчої підпорядкованості забезпечують якість реабілітації (абілітації) відповідно до державних соціальних нормативів у сфері реабілітації, критеріїв і вимог до реабілітаційних заходів.

{Частина сьому статті 14 виключено на підставі Закону № 4213-VI від 22.12.2011}

Стаття 15. Державні соціальні нормативи у сфері реабілітації

Державні соціальні нормативи у сфері реабілітації осіб з інвалідністю встановлюють вимоги до змісту та обсягу реабілітаційних заходів з відновлення та компенсації обмежених функціональних можливостей особи з інвалідністю з урахуванням оцінки стану її здоров'я щодо здатності до самообслуговування, самостійного пересування, спілкування, контролювання своєї поведінки, навчання і зайняття трудовою діяльністю.

Державні соціальні нормативи у сфері реабілітації осіб з інвалідністю розробляються центральними органами виконавчої влади у межах їх

повноважень, за участю реабілітаційних закладів, відповідних науково-дослідних установ, на основі наукових досліджень.

Стаття 16. Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю

Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю встановлює гарантований державою перелік послуг з реабілітації у сфері охорони здоров'я (узгоджених із Державним типовим планом реабілітації), психолого-педагогічної, професійної, трудової, фізкультурно-спортивної, побутової і соціальної реабілітації, технічних та інших засобів реабілітації, медичних виробів (медичних виробів), які надаються особі з інвалідністю, дитині з інвалідністю з урахуванням фактичних потреб, залежно від результатів реабілітаційного обстеження безоплатно або на пільгових умовах.

Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю розробляється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, за участю інших центральних органів виконавчої влади, які здійснюють державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю, з урахуванням пропозицій всеукраїнських громадських організацій осіб з інвалідністю.

Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю і порядок її реалізації погоджуються Радою у справах осіб з інвалідністю при Кабінеті Міністрів України та затверджуються Кабінетом Міністрів України.

Розділ IV. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЗАКЛАДІВ

Стаття 17. Організація реабілітаційного процесу

Реабілітаційний процес включає такі складові:

заходи з реабілітації у сфері охорони здоров'я, протезування, ортезування, санаторно-курортного лікування;

медико-соціальна, соціальна, психологічна, психолого-педагогічна, професійна, трудова, фізкультурно-спортивна реабілітація, соціальна адаптація;

забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами;

освіта, професійна орієнтація, сприяння в працевлаштуванні, виробнича адаптація;

фізкультурно-спортивні заходи, оздоровлення.

Реабілітаційні установи, реабілітаційні заклади, відділення, підрозділи здійснюють комплексну реабілітацію осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю

шляхом реалізації заходів з реабілітації у сфері охорони здоров'я, соціально-економічних, психологічних, педагогічних, професійних та інших реабілітаційних заходів, спрямованих на відновлення чи максимально можливу компенсацію обмежень життєдіяльності, відновлення здоров'я та трудових навичок осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, корекцію психічних процесів, здобуття такими особами освіти, їх трудову зайнятість незалежно від категорії і причин інвалідності.

Реабілітаційні заклади можуть створювати реабілітаційні комісії, до складу яких входять провідні фахівці реабілітаційного закладу та представники місцевих органів виконавчої влади відповідно до типу реабілітаційного закладу.

Реабілітаційні комісії здійснюють:

планування навчально-виховної та корекційно-відновлювальної роботи, контроль за її ефективністю;

визначення реабілітаційних технологій, строків і тривалості проходження реабілітації особою з інвалідністю, дитиною з інвалідністю відповідно до їх індивідуальної програми реабілітації з урахуванням реабілітаційного потенціалу особи з інвалідністю та реабілітаційного прогнозу;

контроль за виконанням індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю;

забезпечення послідовності, комплексності і безперервності виконання реабілітаційних заходів, оцінку їх результатів та ефективності;

внесення змін до індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю у разі необхідності її оперативного коригування;

затвердження висновку про виконання індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю.

Стаття 18. Організація медичного обслуговування в реабілітаційних закладах

Заклади охорони здоров'я проводять медичний огляд осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, які проходять реабілітацію, моніторинг і корекцію стану здоров'я, здійснення лікувально-профілактичних заходів.

Особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, які проходять реабілітацію в реабілітаційних закладах державної і комунальної форм власності, надається безоплатне медичне обслуговування.

Контроль за станом здоров'я осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, які проходять реабілітацію, покладається на структурні підрозділи місцевих державних адміністрацій незалежно від відомчого підпорядкування реабілітаційних закладів, їх типу і форми власності.

Порядок організації і перелік медичних послуг, що надаються реабілітаційними закладами державної і комунальної форм власності, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 19. Організація психологічної підтримки в реабілітаційних закладах

Для організації психологічної підтримки і супроводу осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, їх сімей у реабілітаційних закладах може створюватися психологічна служба.

На психологічну службу покладаються функції щодо:

забезпечення єдності психолого-педагогічних і медико-соціальних рекомендацій, професійного відбору та професійного навчання;

діагностики та розвитку задатків і здібностей до професії;

формування свідомого підходу до вибору (зміни) професії, спеціальності, виду та місця трудової діяльності відповідно до стану здоров'я, індивідуальних особливостей і потреб галузей економіки;

створення сприятливих психологічних умов для розвитку задатків, здібностей, професійно важливих якостей особистості;

психологічного супроводу та систематичної психологічної підтримки в процесі професійної адаптації після працевлаштування;

забезпечення психологічної підтримки та супроводу сім'ї особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю;

участі у підготовці та перепідготовці спеціалістів для реабілітаційних закладів.

Особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, які проходять реабілітацію в реабілітаційних закладах державної і комунальної форм власності, послуги психологічних служб надаються безоплатно.

Стаття 20. Організація харчування в реабілітаційних закладах

Організація та відповідальність за якість харчування в реабілітаційних закладах незалежно від відомчого підпорядкування, типу, форми власності покладається

на засновників (власників) і керівників реабілітаційних закладів.

Харчування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, які проходять реабілітацію в реабілітаційних закладах державної і комунальної форм власності, здійснюється безоплатно.

Порядок організації і норми харчування осіб, які проходять реабілітацію в реабілітаційних закладах, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 21. Наукове і методичне забезпечення реабілітаційних закладів

Наукове і методичне забезпечення реабілітаційних закладів державної і комунальної форм власності здійснюють центральні органи виконавчої влади, які в межах своїх повноважень беруть участь у формуванні і реалізації державної соціальної політики та/або здійснюють заходи з реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.

Наукові дослідження у сфері реабілітації осіб з інвалідністю на замовлення центральних органів виконавчої влади здійснюють Національна академія наук України, Академія медичних наук України, Академія педагогічних наук України, академічні, галузеві науково-дослідні інститути, інші науково-методичні установи. Наукові дослідження у реабілітаційній галузі мають ґрунтуватися на моделі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Стаття 22. Кадрове забезпечення реабілітаційних закладів

Навантаження, тривалість і режим робочого часу, тривалість і види відпусток працівників реабілітаційних закладів державної і комунальної форм власності встановлюються відповідно до нормативно-правових актів і не залежать від відомчої підпорядкованості, типу реабілітаційних закладів.

Умови оплати праці працівників реабілітаційних закладів державної і комунальної форм власності визначаються згідно із законодавством незалежно від відомчої підпорядкованості.

Умови оплати праці та штатна чисельність працівників недержавних реабілітаційних закладів, заснованих на приватній власності (у тому числі власності громадських організацій), встановлюються власником (засновником).

Розділ V. СКЛАДОВІ СИСТЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Стаття 23. Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю

Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю розробляється на основі індивідуального реабілітаційного плану відповідно до Державної типової

програми реабілітації осіб з інвалідністю медико-соціальною експертною комісією, для дітей з інвалідністю - лікарсько-консультативними комісіями лікувально-профілактичних закладів з обов'язковим залученням особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю або її законного представника та має бути погоджена особою з інвалідністю, дитиною з інвалідністю або її законним представником. Визначення конкретних обсягів, методів і термінів проведення реабілітаційних заходів, які повинні бути здійснені стосовно особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю, кошторис витрат за рахунок бюджетних коштів чи загальнообов'язкового державного соціального страхування, а також контроль за виконанням індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю в межах своїх повноважень здійснюють медико-соціальні експертні комісії (лікарсько-консультативні комісії лікувально-профілактичних закладів - стосовно дітей з інвалідністю), місцеві державні адміністрації, служба зайнятості, реабілітаційні установи, розпорядники відповідних коштів.

Обсяг реабілітаційних заходів, що передбачається індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю, не може бути меншим від передбаченого Державною типовою програмою реабілітації осіб з інвалідністю.

Індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю є обов'язковою для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, реабілітаційними закладами, підприємствами, установами, організаціями, в яких працює або перебуває особа з інвалідністю, дитина з інвалідністю, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, типу і форми власності.

Особа з інвалідністю (законний представник дитини з інвалідністю) має право відмовитися від будь-якого виду, форми та обсягу реабілітаційних заходів, передбачених її індивідуальною програмою реабілітації, або від усієї програми в цілому. Особа з інвалідністю (законний представник недієздатної особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю) зобов'язана брати участь у виборі та погоджувати призначення конкретних технічних та інших засобів реабілітації, медичних виробів, реабілітаційних послуг і санаторно-курортного лікування тощо в межах її індивідуальної програми реабілітації у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Положення про індивідуальну програму реабілітації особи з інвалідністю, порядок її фінансування та реалізації затверджується Кабінетом Міністрів України.

Стаття 24. Види реабілітаційних заходів

Відповідно до Державної типової програми реабілітації осіб з інвалідністю можуть здійснюватися такі види реабілітаційних заходів щодо осіб з

інвалідністю, дітей з інвалідністю:

заходи з реабілітації у сфері охорони здоров'я, що передбачають медикаментозне лікування в рамках компетенцій лікаря фізичної та реабілітаційної медицини, фізичну терапію, ерготерапію, терапію мови та мовлення, забезпечення протезуванням, ортезуванням, технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами (медичними виробами) відповідно до рекомендацій Всесвітньої організації охорони здоров'я;

{Абзац третій статті 24 виключено на підставі Закону № 1053-IX від 03.12.2020 - вводиться в дію з 30.06.2021}

психологічні, які мають на меті психокорекцію якостей і функцій особи з інвалідністю, її мотивації до життєдіяльності та праці, профілактику негативних психічних станів, навчання прийомів і методів психологічної саморегуляції;

професійні, які передбачають сприяння у професійному навчанні і професійній адаптації;

трудові, які передбачають раціональне працевлаштування і психологічну підтримку в процесі професійної адаптації до виробничих умов;

соціальні, які передбачають соціально-побутову адаптацію і соціально-середовищну орієнтацію, забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами;

психолого-педагогічні, які передбачають психологічну і педагогічну корекцію розвитку;

фізкультурно-спортивні, які передбачають фізкультурно-спортивну підготовку та адаптацію, організацію і проведення фізкультурно-оздоровчих і спортивних занять.

Стаття 25. Форми реабілітаційних заходів

Основними формами реабілітаційних заходів є:

надання реабілітаційних послуг;

забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами;

матеріальне забезпечення.

Реабілітаційні послуги надаються особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю в установах і закладах системи реабілітації осіб з інвалідністю, а також у разі потреби за місцем проживання особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю.

Для забезпечення догляду за особою з інвалідністю, дитиною з інвалідністю з важкими формами інвалідності у разі тимчасової відсутності осіб, які доглядають за нею (під час хвороби, відпустки, у вихідні дні), органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування створюють відділення тимчасового перебування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю при установах соціального обслуговування, реабілітаційних закладах, а також можуть створювати будинки тимчасового перебування осіб з інвалідністю.

Порядок здійснення реабілітаційних заходів визначається Кабінетом Міністрів України за поданням центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення, інших центральних органів виконавчої влади в межах їх повноважень.

Стаття 26. Засоби реабілітації осіб з інвалідністю

Держава гарантує розробку, виробництво технічних та інших засобів реабілітації та закупівлю автомобіля, медичних виробів та забезпечення ними осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю для соціальної адаптації, полегшення умов праці і побуту, спілкування осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, поширює інформацію про таку продукцію.

Допоміжними засобами реабілітації є будь-які зовнішні вироби (включаючи пристрої, обладнання, прилади чи програмне забезпечення), спеціально виготовлені або загальнодоступні, основною метою яких є підтримка або поліпшення функціонування та незалежності особи та сприяння її добробуту. Допоміжні засоби реабілітації також використовуються для запобігання порушенням та виникненню вторинних станів здоров'я та є об'єктом регулювання технічних регламентів щодо медичних виробів.

Технічні та інші засоби реабілітації, які призначені виробником для застосування з метою забезпечення профілактики, лікування або полегшення перебігу хвороби в разі захворювання, діагностики, моніторингу, лікування, полегшення стану особи та його компенсації, дослідження, заміни, видозмінювання або підтримування анатомії чи фізіологічного процесу і основна передбачувана дія яких в організмі або на організм людини не досягається за допомогою фармакологічних, імунологічних або метаболічних засобів, є об'єктом регулювання технічних регламентів щодо медичних виробів.

Рішення про забезпечення осіб з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами приймається медико-соціальними експертними комісіями (лікарсько-консультативними комісіями лікувально-профілактичних закладів - щодо дітей з інвалідністю) на підставі медичних показань і протипоказань, а також соціальних критеріїв.

За медичними показаннями встановлюється необхідність надання особі з інвалідністю технічних та інших засобів реабілітації, медичних виробів, що забезпечують компенсацію або усунення стійких обмежень життєдіяльності особи з інвалідністю.

За соціальними критеріями встановлюється необхідність надання особі з інвалідністю технічних та інших засобів реабілітації, медичних виробів для відновлення втрачених або придбання нових професійних знань, навичок та умінь, соціальної адаптації, занять фізичною культурою і спортом, задоволення духовних потреб, дозвілля.

Облік осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, які забезпечуються технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами, автомобілем, у межах повноважень здійснюють місцева державна адміністрація і охорони здоров'я.

Безкоштовне забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації за індивідуальною заявкою особи з інвалідністю, послугами з післягарантійного ремонту здійснюється у вигляді грошової допомоги особам з інвалідністю для оплати вартості виданих виробів та наданих послуг шляхом безготівкового перерахування коштів підприємствам, що виконали зазначені заявки та відповідають кваліфікаційним вимогам, які визначені центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Безкоштовне забезпечення допоміжними засобами реабілітації осіб з інвалідністю, послуги післягарантійного ремонту, грошова допомога для оплати вартості виданих виробів та наданих послуг шляхом безготівкового перерахунку коштів, а також перелік допоміжних засобів реабілітації та порядок забезпечення ними осіб з інвалідністю здійснюються в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України.

Діти з інвалідністю мають пріоритетне право на забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами.

Допоміжні засоби реабілітації та комплектуючі до них, що випускаються в умовах серійного виробництва, мають відповідати вимогам технічного регламенту.

{Частина дванадцяті статті 26 виключено на підставі Закону № 124-VIII від 15.01.2015}

У разі реалізації продукції, що не відповідає технічному регламенту, виробник (продавець) несе відповідальність згідно із законом.

Протезно-ортопедичні підприємства здійснюють розробку, виробництво, реалізацію технічних та інших засобів реабілітації, медичних виробів, що компенсують чи відновлюють порушені або втрачені функції організму, а також надають послуги з обслуговування і ремонту зазначеної продукції.

Протезно-ортопедичні підприємства користуються режимом найбільшого сприяння, що полягає у наданні пільг з оподаткування, виділенні земельних ділянок і виробничих приміщень, які перебувають у державній або комунальній власності, у визначеному законом порядку.

{Частина шістнадцяту статті 26 виключено на підставі Закону № 139-IX від 02.10.2019}

{Частина сімнадцяту статті 26 виключено на підставі Закону № 139-IX від 02.10.2019}

Стаття 27. Виплата грошових компенсацій при реалізації індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю

Грошові компенсації особам з інвалідністю, на дітей з інвалідністю при реалізації індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю виплачуються у випадках, коли передбачений індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю і Державною типовою програмою реабілітації осіб з інвалідністю засіб або послуга реабілітації, які повинні бути надані особі з інвалідністю, дитині з інвалідністю безоплатно, не можуть бути надані чи якщо особа з інвалідністю (законний представник дитини з інвалідністю) придбала відповідний засіб або оплатила послугу за власний рахунок.

Зазначені грошові компенсації призначають і виплачують місцеві державні адміністрації з урахуванням дотримання особою з інвалідністю індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю.

Розміри грошових компенсацій особам з інвалідністю, на дітей з інвалідністю визначаються відповідно до вартості технічних та інших засобів та/або послуг реабілітації, медичних виробів, які повинні бути надані особі з інвалідністю, дитині з інвалідністю безоплатно або на пільгових умовах згідно з Державною типовою програмою реабілітації осіб з інвалідністю.

Порядок виплати і розміри грошових компенсацій на послуги з реконструктивної хірургії та ендопротезування, технічні та інші засоби реабілітації, медичні вироби, послуги з реабілітації, професійної освіти при реалізації індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 28. Виплата грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування

Грошові компенсації на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобіля та на транспортне обслуговування виплачуються особам з інвалідністю, на дітей з інвалідністю, які відповідно до законодавства мають право на забезпечення автомобілем.

Грошова компенсація на транспортне обслуговування виплачується особам з інвалідністю, законним представникам недієздатних осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, які перебувають на обліку для одержання автомобілів, а також які мають право на забезпечення автомобілями і за власним бажанням відмовилися від їх одержання і бажають отримувати грошову компенсацію чи які не одержали автомобілі у зв'язку з протипоказаннями для їх керування.

Після одержання особою з інвалідністю, законним представником недієздатної особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю автомобіля виплата їй грошової компенсації на транспортне обслуговування припиняється і виплачується грошова компенсація на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобіля.

Грошова компенсація на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів виплачується особам з інвалідністю, законним представникам недієздатних осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, які забезпечені автомобілями безоплатно чи на пільгових умовах або які мають право на забезпечення автомобілем безоплатно чи на пільгових умовах, але не одержали його і користуються автомобілями, придбаними за власні кошти.

Грошові компенсації на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобіля та на транспортне обслуговування призначають і виплачують місцева державна адміністрація.

Порядок виплати і розміри грошових компенсацій на бензин, ремонт і технічне обслуговування автомобілів та на транспортне обслуговування визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 29. Виплата грошової компенсації замість санаторно-курортної путівки та компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування

Грошова компенсація замість санаторно-курортної путівки і компенсація вартості самостійного санаторно-курортного лікування виплачується особам з інвалідністю, законним представникам дітей з інвалідністю на підставі медичних рекомендацій відповідно до законодавства, що визначає їх право на безоплатне забезпечення санаторно-курортним лікуванням.

Грошову компенсацію замість санаторно-курортної путівки і компенсацію вартості самостійного санаторно-курортного лікування призначає і виплачує місцевий орган виконавчої влади, який відповідно до своїх повноважень забезпечує санаторно-курортне лікування осіб з інвалідністю, категорії яких визначені законом.

Порядок виплати і розміри грошової компенсації замість санаторно-курортної путівки і компенсації вартості самостійного санаторно-курортного лікування визначаються Кабінетом Міністрів України.

Стаття 30. Учасники реабілітаційного процесу

Учасниками реабілітаційного процесу є:

педагогічні, соціальні, музичні працівники, лікарі фізичної та реабілітаційної медицини, фізичні терапевти, ерготерапевти, терапевти мови та мовлення, протезисти-ортезисти, психологи, психотерапевти, сестри медичні з реабілітації, асистенти фізичних терапевтів, асистенти ерготерапевтів, спортивні тренери, майстри виробничого навчання реабілітаційної установи, перекладачі жестової мови, тифлопедагоги, інструктори з мобільності та інші фахівці, пов'язані з реабілітаційним процесом;

мультидисциплінарні реабілітаційні команди (склад мультидисциплінарної реабілітаційної команди повинен відповідати потребам особи, яка проходить реабілітацію);

особи з інвалідністю, діти з інвалідністю, які проходять реабілітацію;

законні представники осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю.

Стаття 31. Основні права осіб з інвалідністю при проведенні реабілітації

При здійсненні реабілітаційних заходів особи з інвалідністю мають право на:

поважливе і гуманне ставлення з боку працівників реабілітаційних закладів;

вибір виду реабілітації і реабілітаційного закладу;

отримання інформації про свої права, обов'язки, умови та форми здійснення реабілітаційних заходів;

відмову від реабілітаційних заходів;

конфіденційність інформації особистого характеру, в тому числі стосовно особливостей і характеру ураження здоров'я;

захист своїх прав і законних інтересів, у тому числі в судовому порядку.

Особи з інвалідністю, законні представники дітей з інвалідністю мають право брати участь у розробці реабілітаційних заходів. Законні представники дітей з інвалідністю мають право брати участь у процесі проведення реабілітаційних заходів.

При здійсненні реабілітаційних заходів діти з інвалідністю користуються всіма правами, визначеними в цій статті для осіб з інвалідністю. Права дітей з інвалідністю реалізуються за рішенням чи за участі їх законних представників.

Особи з інвалідністю, діти з інвалідністю, які проходять реабілітацію в реабілітаційних закладах, забезпечуються реабілітаційними закладами безоплатним транспортним обслуговуванням у порядку, визначеному центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері соціального захисту населення.

Стаття 32. Порядок і умови отримання реабілітаційних послуг

Особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю, у тому числі з важкими формами інвалідності, які потребують реабілітації відповідно до висновків медико-соціальних комісій, створюються необхідні умови для отримання реабілітаційних послуг.

Для отримання реабілітаційних послуг, визначених індивідуальною програмою реабілітації особи з інвалідністю, в реабілітаційному закладі державної або комунальної форми власності особа з інвалідністю, законний представник дитини з інвалідністю повинна/повинен звернутися з письмовою заявою до місцевої державної адміністрації за місцем проживання.

Для отримання реабілітаційних послуг у недержавному реабілітаційному закладі особа з інвалідністю, законний представник дитини з інвалідністю повинна/повинен звернутися до цього реабілітаційного закладу.

У разі неможливості реабілітації особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю в Україні і за наявності відповідних коштів центральні органи виконавчої влади, що забезпечують формування державної політики у сферах соціального захисту населення, охорони здоров'я, в межах своїх повноважень приймають рішення про направлення особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю на реабілітацію за кордон.

Стаття 33. Реабілітація у сфері охорони здоров'я

Реабілітація у сфері охорони здоров'я осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю здійснюється відповідно до Закону України "Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я". Особи з інвалідністю, діти з інвалідністю з важкими формами інвалідності, які згідно з медичним висновком потребують постійного стороннього догляду, забезпечуються медичним патронажем (повсякденною допомогою) за місцем проживання (вдома). У разі необхідності медичний патронаж здійснюють виїзні реабілітаційні бригади.

Стаття 34. Рання реабілітація дітей з інвалідністю

Рання реабілітація дітей з інвалідністю раннього віку (до 7 років) спрямовується на зменшення або подолання фізичних, психічних розладів та інтелектуальних вад, набуття побутових та соціальних навичок, розвиток здібностей, поступову повну або часткову інтеграцію в суспільство.

Рання реабілітація забезпечує комплексний підхід до дитини з інвалідністю, який полягає в поєднанні різних видів та форм реабілітації, передбачає залучення до реабілітаційного процесу батьків або осіб, які їх замінюють, включає соціальну, психологічну, освітню, консультативну допомогу сім'ям, в яких виховуються діти з інвалідністю, за місцем їх проживання (вдома).

Рання реабілітація дітей з інвалідністю здійснюється відповідно до їх індивідуальних програм реабілітації і супроводжується медичним і психологічним спостереженням за ними.

Статтю 35 виключено

Стаття 36. Психологічна реабілітація

Психологічна реабілітація здійснюється за наявності психологічних проблем, пов'язаних з інвалідністю особи, у тому числі у сім'ї, та у випадках виявлення порушень та/або відхилень у психічній діяльності, поведінці особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю.

Медико-соціальні експертні комісії (лікарсько-консультативні комісії лікувально-профілактичних закладів - щодо дітей з інвалідністю) або реабілітаційні заклади проводять психологічну діагностику особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю, визначають в індивідуальній програмі реабілітації особи з інвалідністю методи, засоби, строки і процедуру їх психологічної реабілітації (консультування, корекції, профілактики, професійної освіти), організують психопрофілактичну та психокорекційну роботу з сім'єю особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю.

При здійсненні психологічної реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю з відхиленнями у психічній сфері навчають прийомів, методів саморегуляції,

самовиховання, самонавчання з метою зниження в реальних умовах життєдіяльності негативних психічних станів, формування позитивних мотивацій, соціальних установок на життя та професію.

Стаття 37. Соціальна реабілітація

Соціальна реабілітація (абілітація) спрямовується на оптимізацію і коригування ставлення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю до своїх вад, становища в сім'ї та суспільстві, виховання у них навичок до самообслуговування, адаптацію в навколишньому середовищі.

Соціальна реабілітація (абілітація) передбачає навчання особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю основних соціальних навичок (особиста гігієна, самообслуговування, пересування, спілкування тощо), пристосування побутових умов до потреб особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю, педагогічну корекцію для осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю з метою вироблення та підтримання навичок автономного проживання, стереотипів безпечної поведінки, опанування навичками захисту власних прав та інтересів, самоаналізу та отримання навичок позитивного сприйняття себе та оточуючих, навичок спілкування, забезпечення автономного проживання у суспільстві з необхідною підтримкою (соціальний, медичний, юридичний супровід, побутові послуги), протезування, ортезування, забезпечення осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю технічними та іншими засобами реабілітації, санаторно-курортне лікування відповідно до медичних показань.

Особи з інвалідністю, діти з інвалідністю з важкими формами інвалідності, які згідно з медичним висновком потребують постійного стороннього догляду, забезпечуються соціальним, педагогічним і психологічним патронажем (повсякденною допомогою) за місцем проживання (вдома). У разі необхідності послуги з соціального і педагогічного патронажу надають виїзні реабілітаційні бригади.

Соціальна реабілітація здійснюється відповідно до індивідуальних програм реабілітації особи з інвалідністю та в разі необхідності супроводжується медичним спостереженням за особами з інвалідністю, дітьми з інвалідністю.

Стаття 38. Професійна реабілітація

Професійна реабілітація передбачає відновлення знижених або втрачених професійних функцій, відбір професії та адаптацію до неї особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю, поновлення трудової діяльності особи з інвалідністю в колишній або в новій професії.

Професійна реабілітація включає заходи із забезпечення зайнятості осіб з інвалідністю, експертизи потенційних професійних здібностей, професійної орієнтації, професійної підготовки, підготовки робочого місця, професійно-виробничої адаптації, раціонального працевлаштування, динамічного контролю за раціональністю працевлаштування і успішністю професійно-виробничої адаптації.

Професійна реабілітація (професійний відбір, професійна орієнтація, професійна освіта, професійна підготовка, перепідготовка, перекваліфікація, раціональне працевлаштування) спрямовується на забезпечення конкурентоспроможності особи з інвалідністю на ринку праці і її трудового влаштування як у звичайних виробничих умовах, так і у спеціально створених умовах праці.

Професійна орієнтація осіб з інвалідністю у працездатному віці, дітей з інвалідністю здійснюється відповідно до індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю для підвищення їх конкурентоспроможності на ринку праці, визначення можливостей до професійної підготовки, перепідготовки і наступного працевлаштування.

Послуги з професійної орієнтації дітям з інвалідністю надають спеціальні заклади освіти за участю, у разі необхідності, центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді, реабілітаційних закладів.

Професійну орієнтацію осіб з інвалідністю у працездатному віці, які мають бажання працювати і зареєстровані у державній службі зайнятості, може здійснювати державна служба зайнятості.

Держава гарантує особам з інвалідністю право на безоплатне отримання професійної освіти і пов'язане з цим обслуговування відповідно до індивідуальної програми реабілітації особи з інвалідністю.

Особи з інвалідністю, діти з інвалідністю з важкими формами інвалідності, які потребують спеціальних умов для одержання професійної освіти, за своїм бажанням можуть навчатися у спеціальних закладах освіти чи в закладах освіти загального типу, де створюються відповідні умови згідно з державними соціальними нормативами, та у разі необхідності - за навчальними програмами, адаптованими для навчання осіб, які потребують корекції фізичного та/або розумового розвитку.

У разі неможливості здійснювати професійну освіту осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю у загальних і спеціальних закладах освіти їх навчання організовується (за їх згодою або за згодою їх законних представників) вдома за індивідуальними навчальними планами, якщо ця форма допускається змістом

професійного навчання за визначеною спеціальністю.

Професійна підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації осіб з інвалідністю, зареєстрованих у державній службі зайнятості, може здійснюватися державною службою зайнятості і підприємствами, установами, закладами, з якими державною службою зайнятості укладені договори.

Професійна реабілітація осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю здійснюється відповідно до індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю та в разі необхідності супроводжується медичним спостереженням за ними.

Стаття 39. Трудова реабілітація

Трудова реабілітація передбачає тренування відновленої моторної здатності з використанням засобів реабілітації з метою створення особі з інвалідністю, дитині з інвалідністю умов для праці по можливості у звичайному виробничому середовищі за допомогою індивідуальних заходів.

Індивідуальні заходи, що розробляються з урахуванням здібностей і бажань особи з інвалідністю, дитини з інвалідністю, повинні передбачати:

створення умов для отримання найвищої можливої професійної кваліфікації;

працевлаштування (професійну освіту, професійні підготовку, перепідготовку, перекваліфікацію), при якому інвалідність якнайменше заважатиме виконанню професійних обов'язків;

пристосування робочого місця (місця навчання) з урахуванням безпеки та особливих потреб особи з інвалідністю;

використання спеціальних пристосувань та/або одягу, необхідного у зв'язку з характером інвалідності.

Трудова реабілітація осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю здійснюється відповідно до їх індивідуальних програм реабілітації та в разі необхідності супроводжується медичним спостереженням за ними.

Стаття 40. Фізкультурно-спортивна реабілітація

Фізкультурно-спортивна реабілітація спрямовується на підвищення рухової активності, оздоровлення, формування компенсаторних функцій організму і позитивної мотивації в осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю до суспільної адаптації.

Фізкультурно-спортивну реабілітацію, проведення з особами з інвалідністю, дітьми з інвалідністю фізкультурно-оздоровчих і спортивних заходів організують центральні органи виконавчої влади, що реалізують державну політику у сферах соціального захисту населення, освіти, молоді, фізичної культури та спорту.

Особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю послуги з фізкультурно-спортивної реабілітації реабілітаційними закладами державної і комунальної форм власності надаються безоплатно.

Фізкультурно-спортивна реабілітація осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю здійснюється відповідно до їх індивідуальних програм реабілітації та супроводжується медичним спостереженням за ними.

Розділ VI. ФІНАНСОВЕ ТА ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СИСТЕМИ РЕАБІЛІТАЦІЇ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ, ДІТЕЙ З ІНВАЛІДНІСТЮ **Стаття 41.**

Інформаційне забезпечення системи реабілітації осіб з інвалідністю

Інформаційні ресурси у сфері реабілітації осіб з інвалідністю формуються у вигляді централізованого банку даних з проблем інвалідності, що містить дані про реабілітаційні заклади, характер і причини інвалідності, освітній і професійний рівень осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, склад сім'ї, рівень доходів, потребу і забезпечення технічними та іншими засобами реабілітації, медичними виробами, реабілітаційними послугами, санаторно-курортним лікуванням, автомобілем тощо.

Інформаційні ресурси у сфері реабілітації осіб з інвалідністю формуються і підтримуються в межах своїх повноважень:

на центральному рівні - центральними органами виконавчої влади, які беруть участь у здійсненні державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю;

на місцевому рівні - органами виконавчої влади Автономної Республіки Крим, відповідними підрозділами обласних, Київської та Севастопольської міських, районних, районних у містах Києві та Севастополі державних адміністрацій та органами місцевого самоврядування.

Одержання, використання, поширення та зберігання конфіденційних даних, що містяться в інформаційних ресурсах, здійснюється з дотриманням вимог законодавства.

На підставі даних інформаційних ресурсів органи виконавчої влади здійснюють соціальний моніторинг, планування і прогнозування потреб осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю у технічних та інших засобах реабілітації, медичних виробів

та реабілітаційних послугах.

Органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування забезпечують доступ осіб з інвалідністю до інформаційних ресурсів щодо законодавчо визначених прав осіб з інвалідністю на реабілітацію, наявних можливостей для отримання реабілітаційних засобів і послуг, продукції протезно-ортопедичних підприємств, яка пройшла оцінку відповідності вимогам технічних регламентів або національних стандартів, тощо.

Стаття 42. Фінансове забезпечення системи реабілітації осіб з інвалідністю

Фінансування заходів з реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, витрат на утримання реабілітаційних закладів здійснюється за рахунок коштів державного та місцевих бюджетів, цільових страхових фондів, засновників реабілітаційних закладів, добровільних пожертвувань та інших джерел, передбачених законом.

Щорічно при формуванні державного і місцевих бюджетів визначаються видатки на реалізацію індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю, дітей з інвалідністю, а також на функціонування реабілітаційних закладів - для відповідних розпорядників коштів.

Стаття 43. Звітність з питань реабілітації осіб з інвалідністю

Оцінка результатів державної соціальної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю, аналіз діяльності органів виконавчої влади, закладів охорони здоров'я, закладів освіти, реабілітаційних закладів, протезно-ортопедичних підприємств здійснюється на підставі звітних показників, що ґрунтуються на моделі Міжнародної класифікації функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я.

Центральні органи виконавчої влади в межах своїх повноважень розробляють і затверджують звітні показники діяльності місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ, організацій, закладів, а також форми і терміни подання ними звітів.

Розділ VII. МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Стаття 44. Організація міжнародного співробітництва

Міжнародне співробітництво у вирішенні проблем, пов'язаних з реабілітацією осіб з інвалідністю, здійснюється центральними органами виконавчої влади, які беруть участь у здійсненні державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю, місцевими органами виконавчої влади, громадськими організаціями

осіб з інвалідністю у порядку, визначеному законом та міжнародними договорами України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України.

Розділ VIII. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА ПРО РЕАБІЛІТАЦІЮ ОСІБ З ІНВАЛІДНІСТЮ

Стаття 45. Відповідальність за порушення законодавства про реабілітацію осіб з інвалідністю

Особи, винні у порушенні законодавства про реабілітацію осіб з інвалідністю, несуть відповідальність згідно із законом.

Розділ IX. ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

1. Цей Закон набирає чинності з 1 січня 2006 року, крім статей 15 і 26, які набирають чинності з 1 січня 2007 року.

2. Кабінету Міністрів України протягом шести місяців з дня набрання чинності цим Законом:

подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції щодо приведення законів України у відповідність із цим Законом;

забезпечити прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на реалізацію цього Закону;

забезпечити реалізацію статей 27-29 цього Закону шляхом поетапного фінансового забезпечення відповідних видатків;

розробити державну програму розвитку системи реабілітації осіб з інвалідністю та порядок розміщення державного замовлення на надання реабілітаційних послуг особам з інвалідністю, дітям з інвалідністю.

Президент України

В.ЮЩЕНКО

м. Київ

6 жовтня 2005 року

№ 2961-IV

Закон чинний. Актуальність перевірено 10.02.2021